

konferencia Stavebné úrady 2015

**Autorsko-právna ochrana
architektonických diel
z pohľadu nového autorského zákona**

JUDr. Lucia Falbová

Čo prináša NAZ a prečo bol prijatý?

Dôvod: výrazná zmena týkajúca sa používania autorských diel a iných predmetov ochrany **na internete**

Cieľ: moderný a flexibilný právny predpis, ktorý:

- posilní práva autorov, aby sa ich diela nepoužívali bez ich vedomia a odplaty a zároveň
- umožní, aby sa diela bez veľkých prekážok dostávali k verejnosti

Čo je autorské dielo?

Pojmové znaky diela:

- ide o dielo z oblasti literatúry, umenia alebo vedy
- ide o jedinečný výsledok tvorivej duševnej činnosti
- dielo je vytvorené fyzickou osobou (autorom)
- dielo je vnímateľné zmyslami, bez ohľadu na jeho podobu, obsah, kvalitu, účel, formu jeho vyjadrenia alebo mieru jeho dokončenia
- dielo nie je vylúčené z ochrany NAZ

Práva autora

- Autorské práva vznikajú vznikom diela
- Nevyžaduje sa žiaden formálny úkon na vznik práv autora
- Autor má:
 1. **Výhradné osobnostné práva** - nemožno sa ich vzdať, sú neprevoditeľné a smrťou zanikajú
 2. **Výhradné majetkové práva** - nemožno sa ich vzdať, sú neprevoditeľné, ale smrťou nezanikajú – prechádzajú na dedičov (trvajú za života autora a 70 rokov po jeho smrti)

Autorsko-právne zmluvy

SAZ:

- zmluva o vytvorení diela + licenčná zmluva

NAZ:

- zmluva o dielo (vytvorí sa dielo na objednávku) + licenčná zmluva

Licenčnou zmluvou udeľuje autor súhlas na použitie diela, obsahuje:

spôsob použitia diela, rozsah licencie, čas, na ktorý autor licenciu udeľuje, alebo spôsob jeho určenia a odmenu

Písomná forma sa vyžaduje len pri výhradnej licenci

Architektonické dielo

NAZ:

- Architektonickým dielom je najvšeobecnejšie **vyjadrenie** tvorivej **architektonickej** myšlienky autora, najmä grafické a **priestorové** zobrazenie architektonického riešenia stavby alebo urbanistického usporiadania územia, stavba, ako aj dielo záhradnej, interiérovej a scénickej architektúry a dielo **architektonického** dizajnu.

SAZ:

- Architektonické dielo je najvšeobecnejšie architektonické **zobrazenie** tvorivej myšlienky autora, najmä grafické a **plastické** zobrazenie architektonického riešenia stavby alebo urbanistického usporiadania územia, ako aj dielo záhradnej, interiérovej a scénickej architektúry a dielo **stavebného** dizajnu.

Stavba a jej osobitosti

- Stavba – architektonické dielo alebo jeho rozmnoženina?

Špeciálne úprava použitia architektonických diel:

- Verejné rozširovanie originálu diela **prevodom vlastníckeho práva** - za prvý oprávnený prevod sa považuje oprávnené zhotovenie stavby
- Verejné rozširovanie originálu diela **nájomom alebo vypožičaním** – nevzťahuje sa na architektonické dielo vyjadrené stavbou

Vzťah autorského práva k vecným právam

- Vykonávanie **stavebných úprav a udržiavacích prác na stavbe**
- Umožnenie autorovi vykonať **dohľad nad zhotovením stavby zo strany zhotoviteľa**
- Informovanie autora originálu diela umiestneného na verejnom priestranstve **o zámere zničiť alebo trvalo premiestniť túto vec**

Výnimky a obmedzenia majetkových práv

- Použitie diela umiestneného na verejnom priestranstve
- Reprografia
- Použitie architektonického diela na účel obnovy stavby

Takto možno použiť architektonické dielo bez súhlasu autora a bez povinnosti uhradiť autorovi odmenu.

Ďalšie zákonné licencie na použitie diel sú napr. na vyučovacie účely, na účel archivovania, karikatúry a pod.

Inak sa na použitie diela vyžaduje súhlas autora

Následky porušení autorského práva

- Určovacie nároky
- Zdržovacie nároky
- Odstraňovacie nároky
- Satisfakčné nároky

O porušení autorského práva a o uplatnenom nároku **rozhoduje súd**

Priestupok alebo dokonca trestný čin?

Priestupky na úseku kultúry:

*„Priestupku sa dopustí ten, **kto neoprávnene použije dielo podľa autorského práva alebo umelecký výkon.**“*

Trestný čin porušovania autorského práva:

*„**Kto neoprávnene zasiahne do zákonom chránených práv k dielu, umeleckému výkonu, zvukovému záznamu alebo zvukovo-obrazovému záznamu, rozhlasovému vysielaniu alebo televíznemu vysielaniu alebo databáze, potrestá sa odňatím slobody až na dva roky.**“*

Ďakujem za pozornosť

JUDr. Lucia Falbová

lucia.falbova@mstpartners.sk